



Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob” Directorul
Colegiului de Arte Plastice
„Alexandru Plămădeală”



 Răcilă Lilia
"noiembrie" 2019

Curriculum disciplinar

F.01.O.008 Compoziție I

Specialitatea: 21310 Grafică

Calificarea: 265106 Grafician

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene



Autori:

Bulat Corneliu, grad didactic doi, Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”.

Nița Ion, grad didactic doi, Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”.

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

 Director *Răcilă*
Răcilă Lilia
"14" *noiembrie* 2019

Recenzenți:

1. Cojocaru Emil, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/>

Cuprins

I.	Preliminarii	4
II.	Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională	5
III.	Competențele profesionale specifice disciplinei	5
IV.	Administrarea disciplinei	5
V.	Unitățile de învățare	6
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor	7
VIII.	Lucrările practice / de laborator recomandate	8
IX.	Sugestii metodologice	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	10
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor	10

I. Preliminarii

Unitatea de curs **„Compoziție I”** face parte din componenta fundamentală a planului de învățământ la specialitatea 21310 – Grafică, cu calificarea 265106 - Grafician. Disciplina are alocate un număr de 90 ore/sem., dintre care: 30 ore/sem. – ore de studiu contact direct și 60 ore/sem. – ore de studiu individual.

Scopul studierii acestei discipline constă în formarea și dezvoltarea cunoștințelor și abilităților în domeniul – Compoziției grafice, în special la dezvoltarea competențelor profesionale specifice: *identificarea tipurilor de compoziție; aplicarea elementelor de limbaj plastic în compoziție; implementarea mijloacelor de expresie plastică în compoziție; analizarea principiilor de organizare a compoziției.*

De asemenea, disciplina contribuie la dezvoltarea competenței profesionale generale, valabile domeniului de educație – Artă.

Procesul de instruire va fi organizat în așa mod, încât elevii să aibă oportunități de a învăța prin intermediul sarcinilor propuse, a evolua, a studia și a obține experiența artistică în procesul lucrului practic. Disciplina **„Compoziție I”** este centrată pe rezultate ale învățării și vizează dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini specifice specialității – **Grafică**.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs **„Compoziție I”** este destinată formării și dezvoltării competențelor profesionale specifice pentru specialitatea - „Grafică”, cu calificarea *grafician*. Cunoștințele și abilitățile dobândite la această unitate de curs sunt necesare pentru: elaborarea compozițiilor grafice, realizarea proiectelor și a lucrărilor de autor, reproducerea operelor de artă, elaborarea compozițiilor grafice pentru diverse produse vizuale.

Putem afirma că **„Compoziție I”** este o disciplină fundamentală pentru specialitatea „Grafică”, ce va forma competențe, abilități de bază a unui specialist grafician. Procesul de instruire la disciplina dată este conceput în așa mod, încât elevii să aibă oportunități de a utiliza și de a dezvolta propriile viziuni artistice profesionale în procesul realizării compozițiilor grafice.

Cunoștințele și abilitățile obținute pe parcursul studierii disciplinei „**Compoziție I**” vor servi ca temelie pentru formarea profesională a elevilor în cadrul următoarelor unități de curs: Compoziție II-VI, Compoziția în grafică I-II, Tehnici de grafică II – VIII, Lucrarea de diplomă.

Înșușirea cursului respectiv va avea un impact direct față de formarea nivelului profesional al viitorului specialist grafician. După studierea acestei discipline, elevul va fi capabil să:

- analizeze tipurile de compoziție;
- implementeze în compoziția grafică elemente de limbaj plastic;
- distingă culoare în calitate de mijloc de expresie plastică;
- clasifice tipurile de culori;
- elaboreze structuri compoziționale conform sarcinii;
- reprezinte grafic compoziții grafice;
- diferențieze operele autentice de „kitsch”.

III. Competențe profesionale specifice disciplinei

CS1. Identificarea tipurilor de compoziție.

CS2. Aplicarea elementelor de limbaj plastic în compoziție.

CS3. Implementarea mijloacelor de expresie plastică în compoziție.

CS4. Analizarea principiilor de organizare a compoziției.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Nr. de credite
	Total	Contact direct		Studiul individual		
		Prelegeri	Practică / seminar			
I	90	6	24	60	Examen	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Inițiere în compoziție.	
UC1. Identificarea tipurilor de compoziție: - identificarea compoziției plastice. - analizarea compoziției decorative. - distingerea compoziției figurative și nonfigurative.	1.1 Compoziție plastică. 1.2 Compoziție decorativă. 1.3 Compoziție figurativă și nonfigurativă.
2. Elemente de limbaj plastic în compoziție.	
UC2. Aplicarea elementelor de limbaj plastic în compoziție: - definirea noțiunii: elemente de limbaj plastic în compoziție. - determinarea punctului ca element de limbaj plastic în compoziție. - aplicarea liniei ca element de limbaj plastic în compoziție. - reprezentarea petei ca element de limbaj plastic în compoziție. - implementarea elementelor de limbaj plastic: punct, linie, pată în compoziție.	2.1 Noțiunea: elemente de limbaj plastic în compoziție. 2.2 Punctul – element de limbaj plastic în compoziție. 2.3 Linia - element de limbaj plastic în compoziție. 2.4 Pata - element de limbaj plastic în compoziție. 2.5 Punctul, linia, pata în calitate de element de limbaj plastic în compoziție.
3. Mijloace de expresie plastică în compoziție.	
UC3. Implementarea mijloacelor de expresie plastică în compoziție: - analizarea culorii ca mijloc de expresie plastică, cercul (Itten). - distingerea contrastelor cromatice. - implementarea nuanței cromatice în compoziție. - aplicarea siluetei în compoziție.	3.1 Culoarea - mijloc de expresie plastică, cercul (Itten). 3.2 Contrastele cromatice. 3.3 Nuanța cromatică în compoziție. 3.4 Silueta - formă plastică în compoziție.
4. Principii de organizare a compoziției.	
UC4. Analizarea principiilor de organizare a compoziției: - distingerea tipurilor de ritm în compoziție. - determinarea simetriei și asimetriei în compoziție. - aplicarea echilibrului în compoziție.	4.1 Tipuri de ritm în compoziție. 4.2 Simetria și asimetria în compoziție. 4.3 Echilibrul în compoziție.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucru individual
			Prelegeri	Practică/seminar	
1.	Inițiere în compoziție.	6	1	1	4
2.	Elemente de limbaj plastic în compoziție.	30	2	8	20
3.	Mijloace de expresie plastică în compoziție.	30	2	8	20
4.	Principii de organizare a compoziției.	24	1	7	16
	Total	90	6	24	60

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Inițiere în compoziție.			
1.1 Tipuri de compoziții în creația artiștilor plastici.	Referat	Prezentarea referatului	Săptămâna 1
2. Elemente de limbaj plastic în compoziție.			
1.2 Punctul, linia, pata – elemente de limbaj plastic, în creația artiștilor plastici.	Portofoliu cu material vizual	Prezentarea portofoliului	Săptămâna 2-3
1.3 Aplicarea elementelor de limbaj plastic în elaborarea compoziției.	Schițe grafice	Prezentarea schițelor	Săptămâna 4-5-6
3. Mijloace de expresie plastică în compoziție.			
3.1 Clasificarea culorilor cromatice: primare, binare, terțiale. Cercul lui Itten.	Portofoliu cu material vizual	Prezentarea portofoliului	Săptămâna 7
3.2 Clasificarea contrastelor cromatice.	Referat	Prezentarea referatului	Săptămâna 8-9
3.3 Nuanțarea cromatică. Gradient cromatic și acromatic.	Probe grafice	Prezentarea probelor	Săptămâna 10-11
4. Principii de organizare a compoziției.			
4.1 Diversitatea tipurilor de ritm în creația artiștilor plastici.	Portofoliu cu material vizual	Prezentarea portofoliului	Săptămâna 12
4.2 Simetria și asimetria în compoziție.	Schițe grafice	Prezentarea schițelor	Săptămâna 13
4.3 Echilibrul în compoziția plastică.	Schițe grafice	Prezentarea schițelor	Săptămâna 14-15

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice/ de laborator	Ore
1.	Inițiere în compoziție.	Referat: tipuri de compoziții în creația artiștilor plastici.	1
2.	Elemente de limbaj plastic în compoziție.	Elaborarea grafică a exercițiilor: Punctul, element de plastic, 2 lucrări. Linia, element de limbaj plastic, 2 lucrări. Pata, element de limbaj plastic, 2 lucrări. Punct, linie, pată elemente de limbaj plastic, 2 lucrări. Format 150 x 150 mm. Tehnica: tuș/peniță/pensulă. Acromatic.	8
3.	Mijloace de expresie plastică în compoziție.	Elaborarea grafică a exercițiilor: - Contraste cromatice, 2 lucrări. - Culori binare, terțiale, 4 lucrări. - Nuanța cromatică (gradient în 9 trepte) 2 lucrări. - Silueta în compoziție, 2 lucrări. Format 150 x 150 mm.	8
4.	Principii de organizare a compoziției.	Elaborarea grafică a exercițiilor: Ritmul în compoziție: simplu, compus. 2 lucrări. Simetria și asimetria în compoziție. 2 lucrări. Echilibrul în compoziție, 2 lucrări. Format 150 x 150 mm.	7
		Total	24

IX. Sugestii metodologice

În procesul instructiv-educativ la unitatea de curs „**Compoziție I**” cadrul didactic va folosi tehnici eficiente de predare-învățare, caracteristice specificului domeniului de formare profesională – Arte Vizuale. În special se vor aplica acele tehnici, forme și metode de organizare a activității de predare-învățare, care sunt eficiente specialității „Grafică”.

Specific acestei unități de curs este că, componentele competenței profesionale se formează prin sarcini didactice cu caracter de creație artistică, cu alte cuvinte, competențe de a inventa, a elabora, a crea compoziții grafice. În acest sens numărul de sarcini (unități de învățare) propuse elevilor va fi echilibrat în raport cu complexitatea lor, oferind ore de predare-învățare necesare procesului de creație.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea de material teoretic, lucrul practic individual și/sau sub conducerea cadrului didactic, reproducerea mostrelor propuse, lucrări practice, elaborarea probelor individuale, studierea individuală, în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice (exemple de sarcini/produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.).

În scopul predării centrate pe elev, strategiile didactice se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditiv, vizual, practic), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități ce pot influența procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;
- utilizarea unor metode active-interactive (învățare prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin creare/invenție);
- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri (explicație teoretică, prezentarea vizuală: la calculator, proiector, exemple din fondul metodic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesul de învățare-predare-evaluare pe competențe, presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (etapele de lucru) și evaluarea sumativă (finală). Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare a produselor elaborate sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr	Produse pentru elaborare	Criterii de evaluare a produselor elaborate
1.	Referat	• Validitatea referatului – corespunderea acestuia, față de cerințele temei propuse, respectarea termenilor de elaborare. • Nivelul de elaborare – logica și argumentarea ideilor prezentate, gradul de soluționare a sarcinei. • Calitatea referatului – acuratețea realizării, posedarea tehnicilor de realizare. • Artistism - atitudinea individual-creativă a elevului față de îndeplinirea lucrării.
2.	Portofoliu cu material vizual	• Corespunderea materialului cules tematicii în cauză. • Argumentarea (ideile, schițele susținute de material ilustrativ) • Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma informației prezentate.
3.	Schiță grafică	• Nivelul de elaborare – logica și argumentarea ideilor prezentate, gradul de soluționare a sarcinei. • Artistism - atitudinea individual-creativă a elevului față de îndeplinirea schițelor. • Redarea esenței subiectului în cauză.

4.	Probe grafice	• Artistism - atitudinea individual-creativă a elevului față de îndeplinirea lucrării. • Corectitudinea aplicării noțiunilor: echilibrul tonal, armonia culorilor, principii și legități compoziționale. • Creativitate și originalitate.
	Compoziție grafică	• Artistism - atitudinea individual-creativă a elevului față de îndeplinirea lucrării. • Corectitudinea aplicării noțiunilor: echilibrul tonal, armonia culorilor, principii și legități compoziționale. • Creativitate și originalitate.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

1. Sală de curs cu tablă (pentru aproximativ 12 persoane), dotată cel puțin cu un calculator;
2. Mobilier comod (mese, scaune), ce permite lucru practic.
3. Material didactic: ilustrativ, digital.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1	Goncearov Andrei, „Arta Graficii”, Ed. Meridiane, București, 1963.	Biblioteca / electronic	-
2	Florin Stoiciu, „Materialitatea în gravură”, Editura Unarte, București, 2006.	Biblioteca / electronic	-
3	Anheim Rudolf, „Arta și percepția vizuală”, ed. Meridiane, București, 1979.	Biblioteca / electronic	-
4	Irina Cois, „Dicționar de artă. Forma, tehnici, stiluri artistice”, Ed. Meridiane, București, 1995.	Biblioteca / electronic	-
5	Голубева О.Л., „Основы композиции”, издательство Искусство, 2004.	Biblioteca / electronic	-
6	Kandinsky Vassily, „Spiritual în artă”, ed. Meridiane, București, 2005.	Biblioteca / electronic	-

7	В.М.Звонцов, В.И.Шистко, „ОФОРТ”, издательство ИСКУССТВО, Москва, 1971.	Biblioteca / electronic	-
8	Ростовцев Н. „Рисунок. Живопись. Композиция. Хрестоматия”, изд. Просвещение, 1989.	Biblioteca / electronic	-
9	Rașchitor Tatiana, „Grafica de șevalet din Republica Moldova”, teză de doctor în studiul artelor, Chișinău, 2018.	Biblioteca / electronic	-
10	Domnica-Maria Vieru, „Tehnici și tehnologii grafice”, AMTAP, Chisinau, 2010, https://ibn.idsi.md	Biblioteca / electronic	-